

Hyvä turvallisuus, huono turvallisuus - turvallisuuden mittaaminen

Valtakunnallinen turvallisuusseminaari 23.1.2019 Kuopio

Sisäministeriö

Lauri Holmström

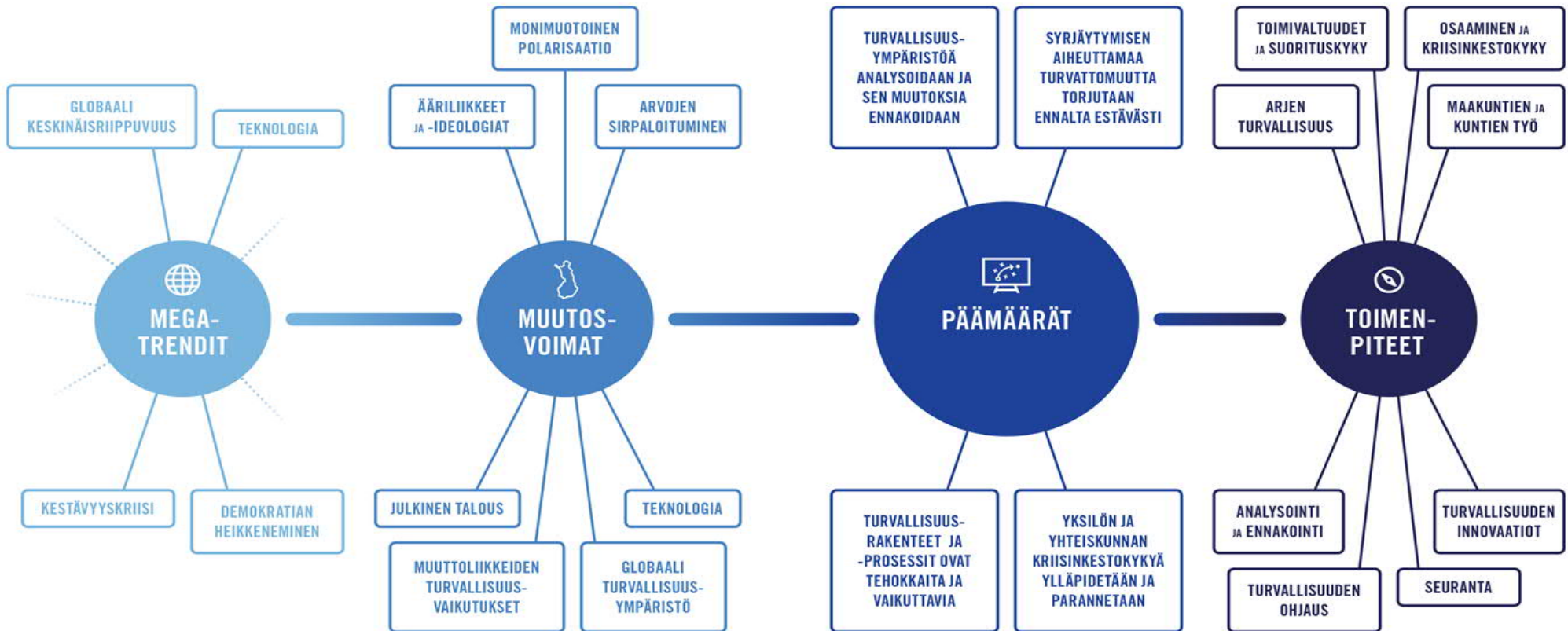
Esityksen sisältö

1. Ilmiöpohjainen ja väestölähtöinen sisäinen turvallisuus
2. Metodit ja lähteet
3. Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Ilmiöpohjainen ja väestölähtöinen sisäinen turvallisuus

SISÄISEN TURVALLISUUDEN STRATEGIA

H Y V Ä E L Ä M Ä — T U R V A L L I N E N A R K I

Viitekehys: sisäisen turvallisuuden määritelmä

Ne yhteiskunnan ominaisuudet, joiden johdosta väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa ja turvattomuutta.

(Sisäisen turvallisuuden strategia 5.10.2017)

Lähtökohta 1: sisäisen turvallisuuden määritelmä

- rikollisuus,
- häiriöt,
- onnettomuudet,
- turvallisuuden tunne (pelot ja huolet), sekä
- muut ilmiöt, jotka heikentävät turvallisuuden tunnetta
 - voi muuttua ajassa

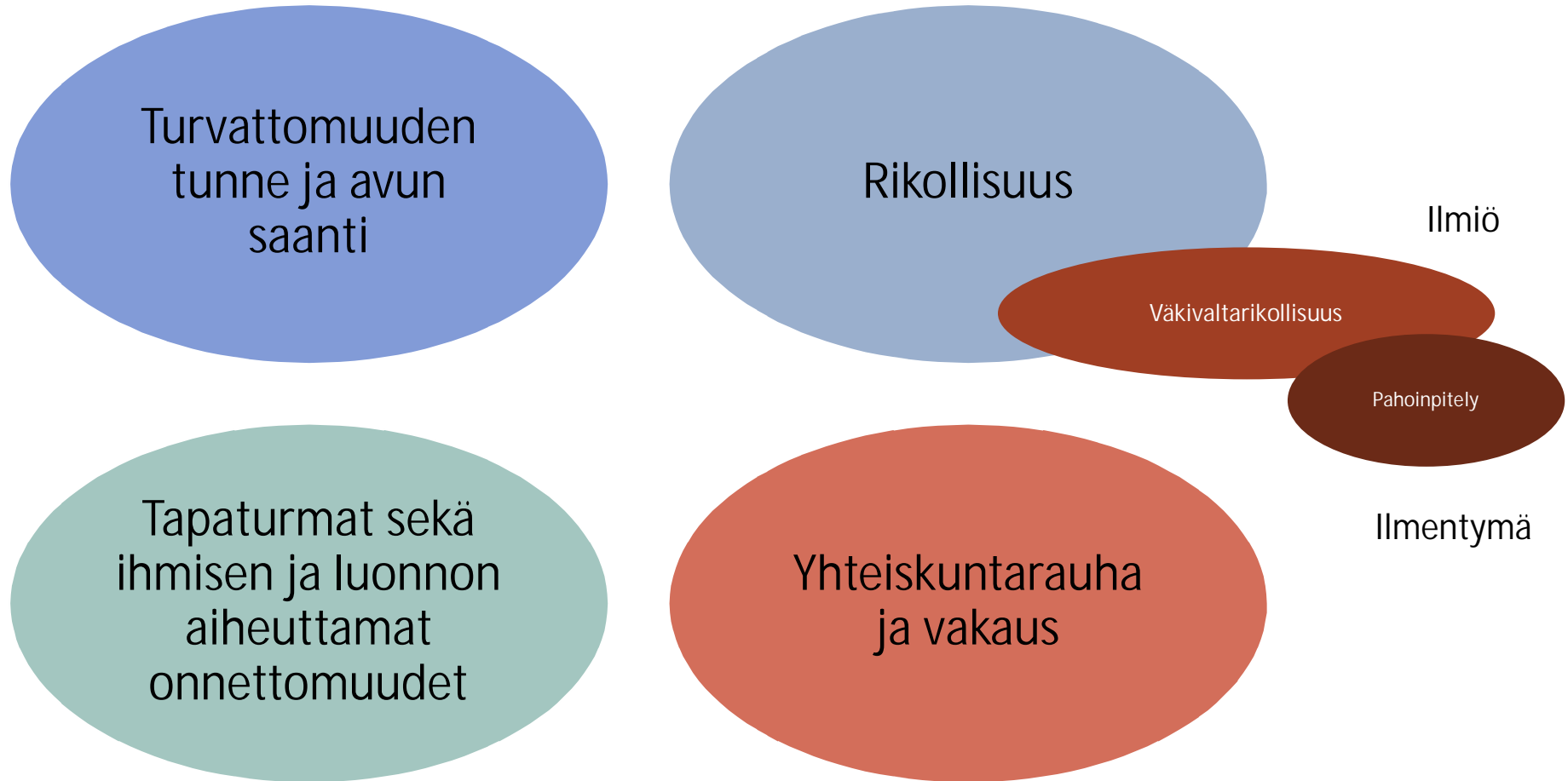
Lähtökohta 2: keskeisten ilmiöiden määritelmä

- Yksittäisinä vaikutuksiltaan pieniä, mutta joukkona merkittäviä
 - massarikollisuus, onnettomuudet ja tapaturmat, talousrikollisuus
- Pieni määrä tapauksia, mutta vaikutuksiltaan tapaukset merkittäviä
 - henkirikokset, luonnonkatastrofit
- Ilmiöissä on tapahtunut merkittävää kasvua tai niiden aikaansaama muutos yhteiskunnassa on merkittävä
- Ihmis- ja perusoikeuskysymyksiin, kansalliseen turvallisuuteen tai erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisryhmiin liittyvät ilmiöt
 - ihmiskauppa, terrorismi

Lähtökohta 3: tiedon avoimuus ja jatkuvuus

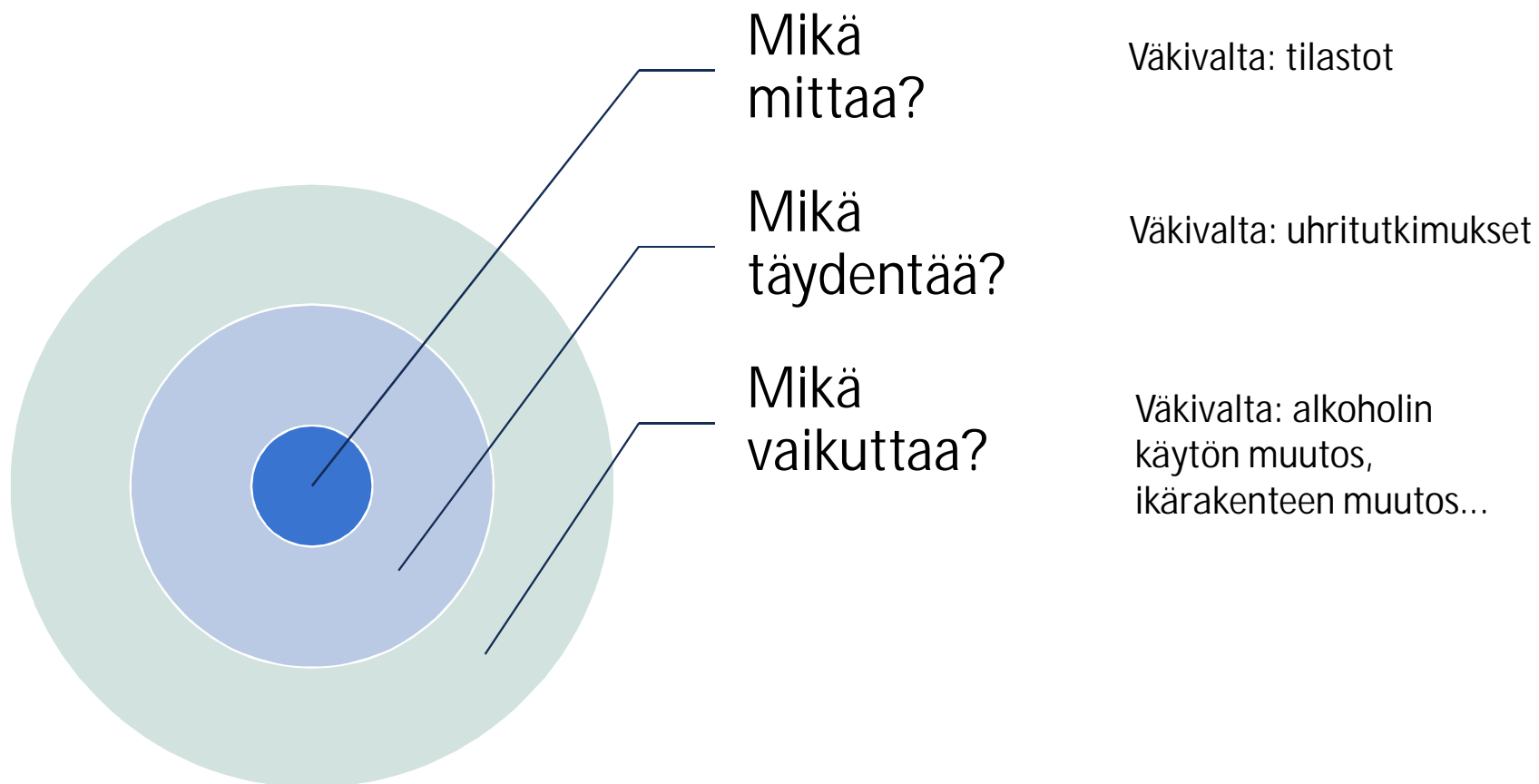
- Seurattavia ilmiöitä pitää voida havainnoida, selittää ja ennakoida avoimien lähteiden kautta
- Seuranta ja trendianalyysi edellyttävät mittareilta toistuvuutta

Sisäisen turvallisuuden osa-alueet

Metodit ja lähteet

Ilmiöiden jäsentäminen indikaattoreiden kautta

Rikostiedon lähteistä

- Rikostilastot ja muut viranomaislähteet kuvaavat väkivallan ja muiden rikosten yleisyyttä puutteellisesti, koska vain osa rikoksista tulee poliisin tai muiden viranomaisten tietoon.
- Rikoksista ilmoittaminen voi riippua muun muassa siitä, määrittävätkö ihmiset heihin kohdistuneet teot rikoksiksi ja haluavatko he, että tekijä joutuu teostaan vastuuseen.
- Viranomaistilastot kuvaavat varsin luotettavasti esimerkiksi vakavaa väkivaltaa, mutta lievän väkivallan ilmitulo on paljon sattumanvaraisempaa. Myös viranomaiskontrollin teho ja suuntautuminen sekä lainmuutokset vaikuttavat tekojen ilmituloon ja tilastoitumiseen.
- Viranomaislähteisiin liittyvien rajoitteiden vuoksi on tärkeää saada poliisi- ja tuomioistuintilastoista riippumatonta ja niitä täydentävää tietoa rikollisuudesta ja kansalaisten turvallisuudesta.

Rikollisuuden mittaaminen

- Rekisterilähteet syntyvät viranomaistoiminnan yhteydessä. Tästä syystä niihin sisältyy vain viranomaisten tietoon tullut rikollisuus, jota kutsutaan ilmirikollisuudeksi.
- Kyselymenetelmät kuvaavat kokonaisrikollisuutta ja sisältävät myös viranomaisilta piiloon jääneen rikollisuuden.
- Uhritutkimukset tuottavat kontrollijärjestelmästä riippumatonta tietoa väkivallantekojen ja uhkailun yleisyydestä väestötasolla, sekä saada tietoja sellaisista teonpiirteistä, joita ei kirjata virallistilastoihin. Lisäksi kyselyissä voidaan selvittää myös koettua turvallisuutta, kuten sitä, miten suureksi huolenaiheeksi ihmiset kokevat väkivallan ja muun rikollisuuden elinympäristössään.

Esimerkki: väkivalta

- Piilorikollisuuden muodostavat kaikki ne rikokset, jotka eivät päädy poliisin tai muiden viranomaisten tietoon eivätkä tästä syystä näy viranomaistilastoissa.
- Tosiasiallinen rikollisuus (kokonaisrikollisuus) on sekä pahoinpitely- että ryöstörikollisuudessa tuntuvasti suurempaa kuin poliisin tietoon tuleva rikollisuus.
- Uhritutkimusten mukaan sekä pahoinpitelyrikoksista että ryöstörikoksista pääosa jää tulematta ilmi. Viranomaistilastojen ulkopuolelle (piilorikollisuus) jää sitä suurempi osa teoista, mitä lievemmästä väkivallasta on kyse.

Esimerkki: väkivalta

Fyysinen väkivalta

Indikaattori	2012	2015	2016	2017
Väkivallan yleisyys ¹ (% aikuisväestöstä)	7	7	6	6
Vakava väkivalta ² (lkm)	1 874	1 563	1 592	1581

¹ Vuoden aikana läimäisyn tai sitä vakavamman väkivallanteon kohteeksi joutunut (prosenttia 15 – 74 -vuotiaasta väestöstä)

² Poliisin tietoon tulleet törkeät pahoinpitelyt (lukumäärä)

Lähde: Kansallinen uhritutkimus 2015, 2016, 2017 ja 2018, Rikollisuustilanne 2017

Esimerkki: väkivalta

- Noin 6 % aikuisväestöstä joutuu vuosittain läimäisyn tai sitä vakavamman fyysisen väkivallan kohteeksi kerran tai useammin.
- Väkivallan määrä on pysynyt pitkään suunnilleen samalla tasolla. Väkivallan riski vaihtelee kuitenkin hyvin voimakkaasti eri ihmisten välillä.
- Suomessa naiset kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa EU-maista toiseksi eniten.

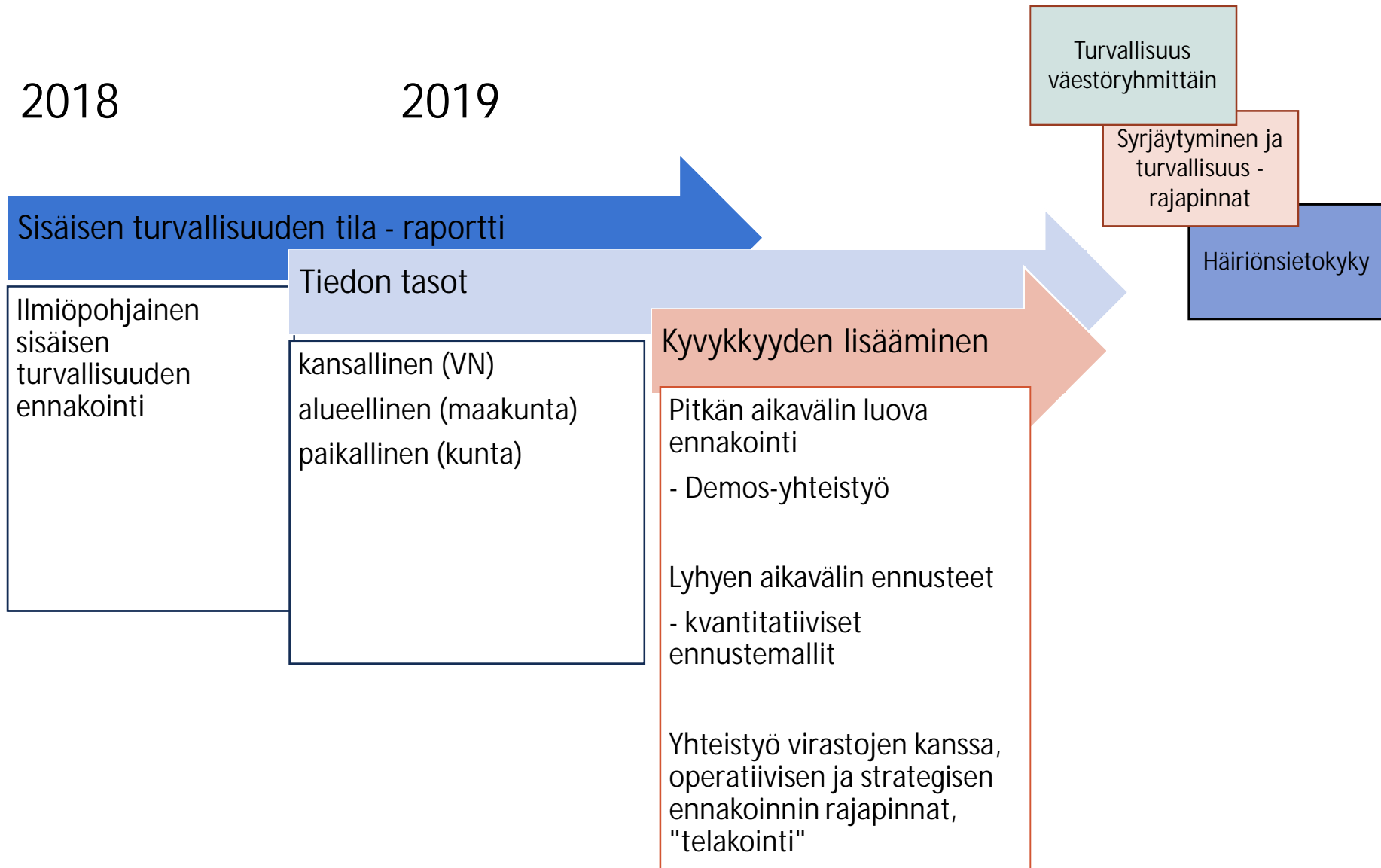
Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

2018

2019

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi